

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara VERGU-IORDACHE

Anul 31, nr. 1078, 23 ianuarie 2024, 8 pagini, 1 leu, www.opinianaționala.ro

LUNI 22.01.2024 - DUMINICĂ 11.02.2024
- Examenе de iarnă (semestrul I). SESIUNEE!

BAFTĂ!
Cunoștințe
teoretice
și practice
solide
și numai
note mari!

Preșcolarii de la grupa mijlocie și cei de la grupa mare au „gătit” cei mai haioși și delicioși pinguini.

Copiii de la grupele mici, alături de doamnele educatoare, au făcut în cadrul activității arts&crafts diverse obiecte cu tema „Iarna”.

Despre alte activități ale copiilor de la Grădinița **Prietenii Mei** în pagina 4.

AVEM NEVOIE DE SUCCES. EI NI-L OFERĂ!

Olimpiada Internațională de Științe pentru Juniori (IJSO 2023)

Ministerul Educației informează că elevii români au obținut rezultate remarcabile la Olimpiada Internațională de Științe pentru Juniori (IJSO 2023), care s-a desfășurat la sfârșitul anului trecut la Bangkok, Thailanda: **4 medalii de argint și 2 de bronz**. Anul acesta au participat 54 de țări. Felicitări!

- Tudor Brendan NEAG, Colegiul Național „Emil Racoviță”, Cluj-Napoca – medalie de **argint**
  - Alexandru Ioan JICU, Școala Gimnazială nr. 10, Bacău – medalie de **argint**
  - Raul Alexandru COVRIG, Colegiul Național „Dragoș Vodă”, Sighetul Marmăției – medalie de **argint**
  - Rareș Răzvan GHEORGHE, Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Mircea Bădulescu”, Buzău – medalie de **argint**
  - Sabrina Giulia MACOVEICIUC, Colegiul Național „Ștefan cel Mare” Suceava – medalie de **bronz**
  - Alexandru Paul NEGUREANU, Liceul Teoretic Internațional de Informatică București – medalie de **bronz**
- Delegația României a fost coordonată de Victor PĂUNESCU, profesor de fizică la Liceul Tehnologic „Mircea Vulcănescu”, București, George-Alexandru CROITORU, profesor de biologie la Colegiul Național „Mihai Viteazul”, București, Iacob VOICHIȚONIU, profesor de chimie la Liceul Teoretic „Alexandru Ioan Cuza”, București.

Observatori: Ionel-Florian LIXANDRU, Secretar de Stat, Ministerul Educației și Felicia MAN, șef serviciu, Ministerul Educației

Olimpiada Internațională de Științe pentru Juniori (IJSO) este o competiție de știință, ce are loc în prima săptămână a

lunii decembrie a fiecărui an, în diferite țări, pentru elevii care nu împlinesc 16 ani până la sfârșitul anului competițional. IJSO își propune să promoveze interesul pentru știință în rândul elevilor, solicitându-le rezolvarea de probleme, gândirea critică și realizarea unor experimente, să aibă un impact pozitiv asupra educației, în disciplinele chimie, fizică și biologie. Competițiile academice ale IJSO includ teste provocatoare pe subiecte de știință, atât ca întrebări teoretice, cât și ca sarcini practice. Testele sunt concepute pentru a aborda înțelegerea conceptelor și capacitatea elevilor de a le aplica în situațiile descrise în teste.

Felicitări! Mulțumiri tuturor celor care se dedică performanței în educație.

165 de ani de la Unirea Principatelor Române!

„Cuza-Vodă poate fi privit din trei puncte de vedere: cum a înțeles datoria sa de Domn; cum a tratat problemele politice ale epocii sale; cum a purtat povara nenorocirii sale.

Când un prinț e crescut pentru tron, când din cea mai fragedă copilărie a purtat uniforma, a avut regimente, a văzut prezentându-i-se arma și închinându-i-se steaguri, când i-au stat la îndemână cei dintâi oameni ai neamului – atât mai rău pentru cine-l crește, dacă-i lasă la o parte pe aceștia, pentru a lua mediocrități supuse, personalități neclare, ori cine știe ce educatori de meserie, [...] când astfel de oameni i-au stat deci la îndemână, pentru a-l iniția în toate ramurile vieții publice, care nu trebuie să fie necunoscute unui Suveran, – atunci ai tot dreptul de a fi pretențios și aspru față de unul care, ajuns la cârmuire, arată că nu-și dă seama îndeajuns de datoria de a munci stăruitor pentru binele țării și neamului său, ori țării și neamului care l-au adoptat, urmărindu-l cu iubire de la cei dintâi pași ai săi în viață.

Așa a fost însă cu Alexandru Cuza, ajuns Domn din întâmplare, prin noroc, – nu norocul lui, care și-a cheltuit viața în șapte ani, ci norocul nostru, care am folosit de pe urma acestei mărinimoase risipiri de puteri? Fiu de boier, din familie mare, și nu prea mare, cu avere, și nu tocmai cu multă avere, crescut ca orice fiu de boier din acel timp. Franțuzește la pension, istorie sacră, istorie antică, istorie a Franței, „literatură”, aritmetică, artă de societate, maniere, călătorie la Paris pentru bacalaureat, care, oricum, era mai greu pentru un școlar astfel pregătit, al pensioanelor moldo-române decât doctoratul de acum pentru absolvenții și licențiații facultăților noastre.

S-a întors în țară. (...) Cunoștea puțină lume, doar cercul de tineri între care trăise, eleganta lume femeiască din Iași. Pe cei de jos i-a descoperit după ce a luat Domnia; atunci întâi, potrivit cu datoria lui, a recunoscut el cu

Alexandru Ioan Cuza

(foto: Carol Szathmari – Mihai Oroveanu – „Modern Romania - Photographic Documents (1859-1949)”)

bucurie omenia, munca răbdătoare, vitejia, credința care sunt virtuțile țaranului nostru. (...)

Colonelul Cuza e una, Vodă-Cuza alta; cel din urmă a luat de la cel dintâi doar anumite prietenii împovăraătoare și o singură iubire, pentru care-l muștră mai mult acei cari n-au iubit niciodată. Încolo, pentru noi un om nou, adevărat nou, strălucit nou, a răsărit în ianuarie 1859. El a rămas același până în clipa abdicării.

(...) Prin gura lui nu mai vorbea un om, ci, cum se cuvine pentru un stăpânitor de oameni, un neam întreg. Întroparea națiunii era el în gând și grai. Cel dintâi fior de mândrie l-a avut generația de atunci când s-au auzit cuvintele mândre cu care el vorbea turcilor, cabinetelor europene, proclamând o Românie mândră.

(...) Căci el știa că, în această lume unde legea nu poate prevedea toate și unde nu se pot fixa răsplătiri pentru orice fel de merite, cel ce face mai mult decât datoria sa are drept la cea mai frumoasă răsplăță, care vine din cel mai strălucit și mai nobil privilegiu al unui principe: acela de a face pe cel vrednic să coboare scările palatului său cu puteri de muncă înzecite și, iarăși, de a face a se pleca fruntea acelu care și-a călcat datoria fără ca legea să-l poată atinge.”

Nicolae IORGA, „Oameni care au fost”

„Căci unirea face neamul nostru tare”

Mioara VERGU-IORDACHE

Măine vom vorbi, probabil mult, despre UNIRE. Sunt 165 de ani de la evenimentul despre care se va discuta. 165 de ani, timp în care, cu doar câteva excepții notabile și dramatice, tragice, (doar) am vorbit despre unire. Este posibil să înțelegem diferit unirea. Cu toate că, în toate „descifrările”, unirea înseamnă „contopire într-un singur tot”, „alianță în vederea unui scop comun”, „acord de idei”, „înțelegere unul cu altul”, „obișnuință unul cu altul”, „însoțire”, „de comun acord”, „împreună” etc. Deci, suntem noi uniți, la peste patru secole de la prima Unire, vis frumos și romantic, și la 165 de ani de la primul pas temeinic, ferm pe drumul aducerii într-o singură vatră a poporului român?!

I se mai spune Unirii Principatelor Române și *Unirea Mică*. Eu cred că, dacă nu-i o formă de alint, este o formulare greșită! Este Mare această Unire! Fără ea...Unirea noastră, a românilor, a fost și continuă să fie un deziderat pentru progresul societății noastre.

Alexandru Ioan Cuza: „Unirea e singura stare politică ce putea să asigure viitorul nostru și să ne permită a da țării organizarea ce o așteaptă de atât de mult timp.”

Ion Heliade Rădulescu: „Unirea Principatelor a fost visul de aur al junetelor mele, ocupația cea mai serioasă a anilor mei de victorie și va fi ultimul suspin al meu cu care mă voi despărți de voi.”

Mihail Kogălniceanu: „Eu cunosc o horă și mai frumoasă, hora în care să se țină de mână toți pământeni, și ortodocși, și catolici, și armeni, și fără a se uita la deosebirea religiilor, pe care le poate judeca numai Dumnezeu, toți legați prin aceleași drepturi și îndatoriri, prin același interes, prin aceeași dragoste față de țară, să joace hora României unite și autonome.”

Nicolae Bălcescu: „Unirea face puterea statelor și, prin urmare, fericirea lor. (...) Nu poate fi fericire fără libertate, nu poate fi libertate fără putere, și noi românii nu vom putea fi puternici până când nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic.”

Dimitrie C. Brătianu: „Unirea este singura temelie statornică a edificiului viitorului nostru; fără dansa, ce se va clădi va fi clădit pe nisip.”

Dimitrie Bolintineanu: „Căci unirea face neamul nostru tare.”

... „Iar dacă lipsește unirea, nici Statul nu poate fi bine cârmuit, nici casa bine gospodărită.” (Socrates)

Concursul de TIC

„ASUS Learn and Compete 2024”

Până pe 1 februarie 2024, orice licean bucureștean pasionat de tehnologie se poate înscrie online la cea de-a treia ediție a concursului organizat de ASUS România în parteneriat cu Inspectoratul Școlar al Municipiului București.

Competiția „ASUS Learn and Compete 2024” continuă tradiția de promovare a competențelor digitale în rândul tinerilor, primii trei câștigători alături de profesorii lor coordonatori fiind premiați cu laptopuri ASUS.

Înscrierea este gratuită, realizându-se pe site-ul asuschallenge.ro până pe data de **1 februarie 2024**, prin intermediul profesorilor coordonatori. Un cadru didactic poate înscrie în mod gratuit mai mulți liceeni ce doresc să participe la concurs. Numărul total de concurenți va fi limitat la 2000 de elevi din clasele IX-XII, conform regulamentului disponibil pe site.

Toate etapele concursului se vor desfășura prin intermediul platformelor Kahoot! și Microsoft Teams. Fiecare participant trebuie să aibă la dispoziție un PC și cel puțin un smartphone conectate la internet.

**Programul Concurrului
ASUS Learn and Compete 2024:**

• **8 ianuarie – 1 februarie 2024:** Elevii din clasele IX-XII din București care doresc să participe la concurs pot fi înregistrați de către un profesor coordonator prin completarea formularului online de pe site-ul www.asuschallenge.ro.

• **6 februarie 2024:** Profesorii coordonatori pot participa la un workshop online, în cadrul căruia organizatorii vor prezenta portofoliul ASUS Education, regulamentul și modul de desfășurare a concursului.

• **8 februarie 2024:** Elevii înscriși în concurs pot asista la un workshop online pentru a afla detalii despre concurs și regulament.

• **12 februarie 2024:** Prima etapă a concursului se adresează tuturor participanților care respectă regulamentul. În urma acestei etape online se vor califica în finală primii 15 elevi, conform punctajelor obținute.

• **15 februarie 2024:** Cea de-a doua etapă online va oferi încă o șansă de calificare participanților rămași. Vor fi desemnați alți 15 elevi finaliști, conform clasamentului etapei.

• **29 februarie 2024:** Finala se va desfășura în format fizic într-un spațiu ce va fi comunicat ulterior. La etapa finală vor participa maxim 30 de concurenți finaliști.

• **29 februarie 2024:** După publicarea clasamentului final, organizatorii vor desemna câștigătorii locurilor I, II și III. Aceștia vor fi premiați cu câte un laptop ASUS. Cu același prilej vor fi anunțați și profesorii coordonatori ai câștigătorilor care vor fi premiați la rândul lor cu câte un laptop ASUS.

ASUS va premia în finală primii trei câștigători astfel:

- Locul 1: ASUS ExpertBook B3 Flip (B3402)
- Locul 2: ASUS BR1402
- Locul 3: ASUS BR1402

De asemenea, ASUS va premia și profesorii coordonatori ai elevilor de pe primele trei locuri:

- Locul 1: ASUS BR1402
- Locul 2: ASUS BR1402
- Locul 3: ASUS BR1402

ASUS Learn and Compete 2024 continuă să stimuleze interesul liceenilor pentru tehnologie, ASUS România reafirmându-și angajamentul de a sprijini educația digitală și de a oferi oportunități de învățare interactive și competitive. Competiția este inclusă în *Calendarul Activităților Educative Municipale 2024*.

„După succesul remarcabil al ediției 2023, suntem încântați să continuăm competiția ASUS Learn and

Compete în 2024, fiind o tradiție să susținem pasiunea tinerilor pentru tehnologie. Liceenii își pot demonstra și îmbunătăți abilitățile TIC, ASUS fiind alături de ei cu un portofoliu vast de echipamente și soluții”, a declarat Bogdan Ivașcu, Country Manager ASUS România.

„*Fie că sunt pasionați de codare, design sau inteligență artificială, fie că sunt doar la începutul călătoriei în lumea informaticii, acest concurs le oferă elevilor posibilitatea de a-și testa cunoștințele și de a-și dezvolta abilitățile într-un mod captivant și interactiv.*”

Echipa ASUS România își propune să cultive pasiunea pentru tehnologie și să le ofere susținere în explorarea lumii digitale într-un cadru educativ și distractiv.

Prin intermediul acestui concurs, elevii au șansa de a se conecta cu profesioniștii din domeniul tehnologiei, deschizându-și orizonturile și facilitând legături valoroase în acest domeniu în continuă expansiune.

Mulțumim ASUS România pentru implicarea continuă în promovarea educației digitale și pentru oferirea acestor oportunități valoroase elevilor noștri. Prin colaborarea noastră, ne dorim să contribuim la formarea unei generații de tineri pregătiți să facă față provocărilor tehnologice ale viitorului.”, a declarat Vlad Florentin Drinceanu, Inspector Școlar General, ISMB.

ASUS Learn and Compete 2024 promite o experiență educativă captivantă și provocatoare, reprezentând un pas important în promovarea educației digitale în rândul tinerilor din România. În urma finalei, ASUS îi va premia cu câte un laptop pe primii trei concurenți, precum și pe profesorii coordonatori ai acestora. (Smile Media)

Foto: ASUS

Universități verzi, competitive și incluzive

- întâlnirea ANOSR cu reprezentanții ARACIS

Miercuri, 17.01.2024, în cadrul campaniei „Universități verzi, competitive și incluzive”, ANOSR a organizat o întâlnire cu reprezentanți ai Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior. La discuții au participat domnul prof. univ. dr. ing. Valentin Năvrăpescu, președinte al Consiliului ARACIS, și doamna prof. univ. dr. ing. Cristina Ghițuică, director general ARACIS și vicepreședinte ENQA (The European Association for Quality Assurance in Higher Education).

Discuția a vizat îmbunătățirea calității sistemului de învățământ superior din România, prin elaborarea unor noi indicatori de calitate care să contribuie la crearea unui mediu educațional echitabil, incluziv și sustenabil.

Pentru a susține necesitatea adoptării unor noi indicatori de calitate care să fie corelați cu nevoile actuale ale mediului universitar, ANOSR a prezentat o parte dintre observațiile preliminare formulate în baza celor trei analize. În acest sens, raportat la informațiile furnizate de instituțiile de învățământ superior care au răspuns solicitărilor înaintate de federație în baza Legii nr. 544/2001, doar 45% dintre studenții din afara centrelor universitare locuiesc în cămin și numai 25% dintre cămine au toate tipurile de spații accesibile pentru studenți cu dizabilități locomotorii.

În ceea ce privește internaționalizarea și dezvoltarea sustenabilă în învățământul superior, conform datelor colectate, doar 2,14% dintre studenții universităților care au răspuns solicitărilor aplică pentru o mobilitate internațională de studii sau de practică. De asemenea, dintre universitățile respondente, numai 28% implementează măsuri și politici care să faciliteze tranziția spre energia verde, 33% au o strategie de dezvoltare durabilă sau de sustenabilitate și 17% dispun de o structură responsabilă de activitățile privind dezvoltarea sustenabilă.

Având în vedere aceste aspecte, ANOSR a propus elaborarea unor noi indicatori de calitate, care să fie incluși în metodologia de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de

referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior.

Așadar, salutăm deschiderea reprezentanților ARACIS cu privire la propunerile federației, discuțiile fiind axate pe potențialul de valorificare a ideilor prezentate. Astfel, printre principalele aspecte discutate se numără:

- Oportunitatea de a crea cadre de evaluare a calității actului educațional din perspectiva gradului de sustenabilitate al instituțiilor de învățământ superior, respectiv din cea a internaționalizării, universitățile având posibilitatea de a opta pentru evaluări specifice separate, raportat la standarde europene;

- Posibilitatea introducerii unui indicator de referință cu privire la accesibilitatea spațiilor de cazare și de învățământ pentru studenții cu dizabilități locomotorii;

- Posibilitatea elaborării unui indicator de calitate care să prevadă necesitatea instituțiilor de învățământ superior de a oferi studenților spații de cazare adecvate, condițiile exacte urmând a fi stabilite în cadrul standardelor specifice;

- Posibilitatea introducerii unor indicatori de referință care să vizeze contribuția din fondurile proprii ale instituției de învățământ superior pentru bursele oferite pentru mobilitățile internaționale, respectiv procentul studenților care beneficiază de bursă socială și participă la o mobilitate internațională.

Inițiativa face parte din proiectul „Creșterea capacității organizațiilor studențești de a fi stakeholderi activi ai societății civile”, proiect derulat de ANOSR, cu sprijinul financiar *Active Citizens Fund - Romania*, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021.

Pentru detalii și informații suplimentare, vă stăm la dispoziție:

Oana Alexandra ȚÎNȚAR
Președinte ANOSR
0745 353 908 | oana@anosr.ro

Cooperare și transfer de cunoștințe între clustere de agricultură ecologică din bazinul cerealier al Dunării

În data de 17 ianuarie a.c., la Craiova a avut loc întâlnirea fermierilor din cadrul clusterelor „Bio Danubius” Tulcea și „Bio Oltenia” Craiova, întâlnire ce a avut ca scop transferul de cunoștințe între clustere de agricultură ecologică din bazinul cerealier al Dunării. Întâlnirea, organizată de „Agro Danubius Trading”, membru „Bio Danubius”, a fost un prilej de creștere a coeziunii dintre cele două clustere, membre ale consorțiului de clustere „Inter-Bio”.

În cadrul evenimentului au fost prezentate avantajele agriculturii ecologice de către fermierii cu mai mare experiență în domeniu, din județul Tulcea și alte județe unde clusterul „Bio Danubius” este activ, în special către fermierii care doresc să se inițieze și să facă conversia către agricultura ecologică. Evenimentul, la care au participat peste 40 de persoane, a fost deschis de domnul Viorel Morărescu-Director Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), în continuare fiind prezentate teme de interes precum: prezentarea clusterului „Bio Danubius” și a proiectelor sale: „Agroecology – TRANSECT” și „Organic Targets 4EU”; prezentarea clusterului „Bio Oltenia!”, conceptul de integrare în agricultura ecologică, avantajele agriculturii ecologice, promovarea produselor ecologice, certificarea produselor ecologice, cazuri de succes ale unor ferme ecologice. De asemenea, experiența dobândită de către „Agro Danubius Trading”, entitate din cadrul „Bio Danubius”,

sub aspectul unor servicii integrate oferite fermierilor a fost bine apreciată de fermierii participanți.

„În cadrul evenimentului am prezentat pe larg preocupările „Bio Danubius” și „Inter-Bio” de a dezvolta un standard voluntar original, pe bazele standardului românesc SR13595, precum și a altor standarde internaționale, aplicat pe cerințe și indicatori specifici zonei de-a lungul Dunării. La fiecare reuniune de acest gen, suntem mai aproape de acest deziderat comun, care nu se poate baza decât pe o recunoaștere atât pe piața națională cât și cele internaționale. În fața unei dominante crescute ale marilor ferme agricole cerealiere în regim convențional, dacă se dorește într-adevăr promovarea fermelor mici sau mijlocii, intens angajate în sistem organic (bio, ecologic), ceea ce corespunde unor angajamente europene ale României, planul național pentru agricultură ecologică ar trebui să acorde o mai mare atenție prin instrumente operaționale implementabile cât mai rapid, acestui tip de ferme, în esență asociative. Avem o țintă extrem de modestă de adopție la nivel național a acestui tip de agricultură. La o țintă modestă riscul de a nu interveni e mare și avem deja lecția învățată anul trecut a renunțării la facilitățile fiscale oferite sectorului, cu efecte negative imediate pe piață.” a declarat Costin Lianu, președinte „Inter-Bio”.

Inter-Bio

Website: <https://inter-bio.ro/ro/>; Email: office@inter-bio.ro
<https://www.facebook.com/interbio.ro>
<https://www.linkedin.com/company/asociatia-inter-bio/>

Stimați cititori,

Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației *Opinia națională*. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare. Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

POATE VĂ INTERESEAZĂ

ȘCOALA DE INSTRUIRE IGCOORD
privind
„Federalismul fiscal /
descentralizarea fiscală”

IGCOORD (Intergovernmental Coordination from Local to European Governance) va organiza în luna iunie APEL DE STAGIARI A 2-a ȘCOALĂ DE INSTRUIRE IGCOORD privind „federalismul fiscal/descentralizarea fiscală” din Brno, Cehia, la Universitatea Masaryk, Facultatea de Economie și Administrație.

Locul de desfășurare: Lipová 41a, 60200 Brno, Republica Cehă 24-27 iunie 2024

IGCOORD (www.igcoord.eu) își propune să conecteze diferitele direcții de cercetare pentru a oferi perspective sistematice și comparabile asupra instituțiilor, mecanismelor și proceselor de coordonare interguvernamentală în direcțiile orizontale și verticale, la niveluri de guvernare, sectoare de politici și unități teritoriale. Mai precis, urmărește 1) colectarea de dovezi comparative, 2) distilarea mecanismelor de bază și a explicațiilor cauzale din comparația analitică, 3) dezvoltarea de noi întrebări de cercetare în colaborare și 4) diseminarea acestor perspective și rezultate pentru a informa elaborarea politicilor din lumea reală.

- Durata acestei școli de formare este de 4 zile lucrătoare.
- Granturile vor fi acordate pentru până la 25 de participanți acceptați.
- O contribuție pentru costurile de călătorie (până la 350€ în total), precum și pentru cheltuielile de cazare și ședere (diurnă de 100€) pentru 5 zile/noapți.
- Cheltuielile sunt rambursate la 30 de zile după ce evenimentul a avut loc și cererea de rambursare este depusă corect.
- Nu există taxe de înregistrare.
- Se va aștepta ca participanții să facă un scurt videoclip și/sau o postare pe blog care să descrie experiența lor.

Sunt eligibili pentru a aplica la școala de formare:

- studenți absolvenți și doctoranzi,
- cercetători postdoctorali și • tineri investigatori de carieră cu vârsta sub 40 de ani care studiază și/sau sunt afiliați la o entitate juridică (universitară sau instituție de cercetare).

Tinerii cercetători din orice ramură a științelor sociale, drept și științe umaniste sunt bineveniți să aplice, cu condiția să fie interesați de teoriile și practicile coordonării interguvernamentale.

- Trimiteți o scrisoare de motivare, care nu depășește 300-500 de cuvinte, care trebuie să cuprindă o indicație clară a experienței relevante pentru tema școlii de formare; furnizați o justificare a motivului pentru care sunteți interesat de școala de formare și modul în care preconizați ca școala de formare să contribuie la obiectivele dvs. de învățare și cercetare; o indicație dacă doriți să fiți luat în considerare pentru finanțare;
- Trimiteți un scurt CV (maximum 2 pagini);
- Trimiteți o scurtă prezentare a cercetării dumneavoastră (maximum 3 pagini la două spații).

Vă rugăm să trimiteți cererea dvs. către managerul titularului de granturi al IGCOORD la: info@igcoord.eu
Data limită pentru depunerea cererilor este 15 aprilie 2024.

Solicitanții selectați vor fi informați cu privire la rezultatul cererii lor prin e-mail până la 30 aprilie 2024. Solicitanții care nu vor primi un grant, dar primesc o invitație pot participa cu finanțarea proprie sau a instituției lor.

Participanții acceptați (stagiarilor) vor trebui să furnizeze următoarele documente împreună cu cererea lor de rambursare a grantului:

Copii scanate ale facturilor, chitanțelor, facturilor, biletelor și altor dovezi de plată pentru toate tipurile de costuri, inclusiv cazare la hotel, călătorie, masă etc.

Mai multe informații: <https://igcoord.eu/wp-content/uploads/2024/01/Call2ndTS.pdf> <https://igcoord.eu/activities/training-schools/>
(Sursa foto: <https://www.facebook.com/IGCOORD>)

Consortiul Facilitate-AI a avut ultima întâlnire online pe 16 ianuarie!

Proiectul *FACILITATE AI* (perioada de implementare 1.02.2022 – 31.01.2024) este un proiect *Erasmus+*, cofinanțat de Comisia Europeană, în cadrul programului *Erasmus+ KA220-SCH*, având scopul de a sprijini profesorii din școli în dezvoltarea unei baze de cunoștințe și a unei înțelegeri bazate pe dovezi a complexităților și principiilor IA și, de asemenea, stimularea gândirii creative care urmează să fie implementată în programa de învățare a elevilor din clasele 7-12. În plus, rezultatele vor fi aplicate folosind STEAME în scopul

• Deși am produs rezultate deosebite, încă există o sarcină crucială la orizont, aceea este elaborarea recomandărilor de politici solide. • Aceste recomandări au ca scop încurajarea Ministerelor Educației din Europa să introducă educația de inteligență artificială în școli. • Misiunea noastră este să deschidem calea pentru generația următoare să prospere în peisajul digital în continuă evoluție, așa că rămâneți pe fază! • Un apel puternic către întregul consorțiu pentru dedicarea și spiritul de colaborare! • Să continuăm să împingem limitele și să promovăm un viitor în care educația AI devine parte integrantă a călătoriei fiecărui elev.

de a dezvolta AI-STEAME pentru a fi utilizate de către profesori. Obiectivul final al proiectului este de a ajuta generațiile viitoare să-și dezvolte competențele și disponibilitatea pentru transformarea digitală, cu accent pe utilizarea și aplicațiile IA.

„*FACILITATE-AI: Linii directoare pentru facilitarea învățării inteligenței artificiale (AI) de către elevii școlilor din clasele 7-12*” este un proiect de parteneriat strategic *Erasmus+* coordonat de Cyprus Math Society cu nouă organizații și școli partenere din șase țări: Cipru, Bulgaria, Portugalia,

România, Italia și Grecia și este cofinanțat de Comisia Europeană.

Din CONSORȚIU fac parte: organizația coordonatoare – Cyprus Mathematical Society – Cipru; parteneri: University of Plovdiv Paisii Hilendarski, – Bulgaria, Școala DOUKAS – Grecia, Instituto Politecnico Do Porto – Portugalia, Universitatea Spiru Haret – Romania, prof. Ivan Apostolov Școala Privată de Limba Engleză – Bulgaria, ITC Paclle Morante Limbiate – Italia, Institutul de Sisteme și Aplicații de Accelerare (IASA) – Grecia, Universitatea CIPRU.

CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ

Facultatea de Medicină Veterinară din cadrul Universității Spiru Haret desfășoară în calitate de coordonator proiectul H2020-MSCA-RISE-2020 *Research and Innovation Staff Exchange (RISE) Testul neinvaziv al substanțelor volatile pentru diagnosticul leishmaniozei canine (CANLEISH) Marie Skłodowska-Curie. Schimb de personal pentru acțiuni, cercetare și inovare.*

În cadrul proiectului, Facultatea de Medicină Veterinară

găzduiește doi cercetători din Columbia și Tailanda, care, alături de cercetătorii din cadrul facultății, analizează compușii volatili din probe de respirație și blană canină. La final, cu ajutorul unui dispozitiv - un nas electronic - se va putea analiza non-invaziv dacă un câine are leishmanioza sau nu.

Facultatea de Medicină Veterinară este implicată în acest proiect alături de cercetători din Estonia, Tailanda, Columbia, Algeria, Tunisia, Spania, Suedia și Maroc.

PARTENERIATE

• Colegiul Universitar Spiru Haret și Fundația Bucuria Ajutorului – Centrul de Îngrijiri Paliative Sfântul Nectarie din București au încheiat un protocol de colaborare în vederea stagiilor de practică ale elevilor calificării profesionale Asistent Medical Generalist.

Sesiune științifică

Îngrijirea paliativă a pacienților cu boli terminale

Elevii calificării profesionale Asistent Medical Generalist de la Colegiul Universitar Spiru Haret București au participat miercuri, 17 ianuarie, la Sesiunea științifică în domeniul medical cu tema *Îngrijirea paliativă a pacienților cu boli terminale*, organizată de Fundația Bucuria

Ajutorului – Centrul de Îngrijiri Paliative Sfântul Nectarie din București.

Evenimentul s-a desfășurat atât în format fizic, în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității din București, cât și în format online.

• Colegiul Universitar Spiru Haret a încheiat un parteneriat cu Asociația Salvatorilor Voluntari pentru Situații de Urgență

Împreună, elevii și cadrele didactice ale Colegiului Universitar Spiru Haret și Asociația Salvatorilor Voluntari pentru Situații de Urgență (CUSH & ASVSU) se angajează în promovarea siguranței prin activități de

instruire, antrenare, educație și intervenție în situații de urgență. Colegiul Universitar Spiru Haret își dorește ca această colaborare să fie plină de realizări, contribuind totodată la siguranța și dezvoltarea comunității noastre.

PROIECT COFINANȚAT DIN FONDUL SOCIAL EUROPEAN PRIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL CAPITAL UMAN 2014-2020

JURNALUL DE LECTURĂ – modalitate de redescoperire a valorilor autentice

Elevii clasei a IX-a E de la Colegiul Național „A. T. Laurian” din Botoșani și-au petrecut o parte din ziua de 18 decembrie 2023, la Biblioteca Județeană „Mihai Eminescu” Botoșani, în compania cărților și a managerului Ersilia Iacob, care a prezentat istoricul instituției, facilitățile oferite de filialele acesteia, noutățile editoriale și îndemnul de a citi și de a profita de toate oportunitățile specifice vârstei.

Derularea proiectului „FormAcces”, adresat elevilor care au părinți plecați la muncă în străinătate, a înlesnit parteneriatul dintre cele două instituții. Coordonați de profesoara Cristina Rîznic, elevii au învățat cum se realizează un jurnal de lectură, au redescoperit plăcerea cititului și a valorilor autentice, au reflectat asupra impactului pe care îl are familia asupra împlinirii ființei umane. Cartea propusă spre analiză a fost „Hronicul și cântecul vârstelor”, de Lucian Blaga, lucrare memorialistică ce ilustrează tema familiei, a copilăriei, a iubirii și a devenirii.

Jurnalul de lectură a pus accentul pe: înțelegerea textului, cultivarea gustului pentru lectură, exprimarea opiniei despre așteptările pe care le au de la această carte, interpretarea unor imagini, extragerea cuvintelor necunoscute și însușirea semnificațiilor acestora, identificarea valorilor

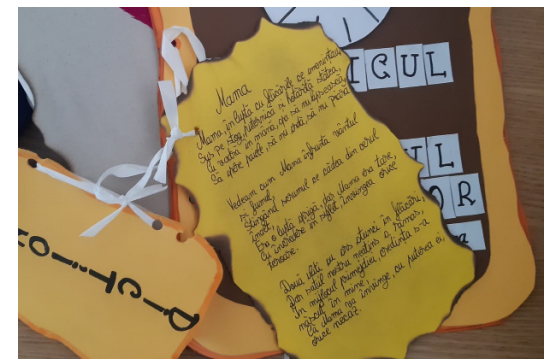
transmise (culturale, sociale, juridice, morale, economice, estetice, religioase), transpunerea unui personaj sau a unei secvențe în desen, colaj, realizarea unor creații proprii despre chipul mamei sau al tatălui, motive recurente în literatură, stabilirea unor conexiuni interdisciplinare.

Produsele realizate au fost variate și creative: prezentarea cărții sub formă de pizza, pentru a stârni apetitul pentru lectură, fiecare strat semnificând un anumit nivel de lectură, confecționarea unor machete ale Liceului „Andrei Șaguna”, la care a studiat Lucian Blaga, ceasuri care surprind etapele vieții autorului sau hronicul vârstelor, poezii proprii despre mama sau tatăl autorului etc.

În prag de sărbători, gândul nostru s-a îndreptat, poate, mai mult spre familie, în jurul căreia iau înfățișare palpabilă toate rânduilele vieții noastre, spre cei dragi, aflați departe de noi.

Lectura acestei cărți a permis conștientizarea impactului familiei asupra adolescentului, rolul relațiilor interfamiliale, identificarea unor soluții pentru problemele familiale apărute pe parcurs, surprinderea unor valori, stări, sentimente, atitudini, emoții.

Prof. Cristina RÎZNIC
Colegiul Național „A.T. Laurian” Botoșani

SOCIETATEA NAȚIONALĂ SPIRU HAREB
PENTRU EDUCAȚIE, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

INSPECTORATUL ȘCOLAR
JUDEȚEAN BOTOȘANI

Joaca inteligentă reprezintă esența abordării educației la Grădinița Prietenii Mei!

Știind că între 3 și 5 ani, potențialul preșcolarilor de a învăța noțiuni matematice este complex (de la 5 ani, pot să numere contextual până la 10 și să identifice forme. Tot de acum, pot reține operații aritmetice de bază.), cadrele didactice de la Grădinița Prietenii Mei coordonează, la grupa mijlocie și la grupa mare, activități matematice distractive.

Preșcolarii de la grupa mijlocie au învățat și cum să despartă cuvintele în silabe.

Copiii de la grupa mare au făcut un proiect comun la sfârșitul căruia au trebuit să își scrie numele, să îl semneze.

Și la activitățile art & crafts, prietenii de la grădinița s-au descurcat foarte bine!

La Clubul de Dans a este mereu distracție mare. Copiii învață mișcări noi și devin din ce în ce mai buni la acest capitol.

Când e timpul pentru sport, Complexul sportiv al Grădiniței Prietenii Mei este luat cu asalt de copii. Pentru că, se știe, practicat în echipă sau individual, pe termen lung, sportul aduce numeroase beneficii.

Copiii sunt fericiți, părinții sunt liniștiți! Aceasta este, în cuvinte puține, atmosfera la Grădinița Prietenii Mei. Grădinița cu program prelungit Prietenii Mei este o unitate de învățământ ACREDITATĂ, inclusiv cu grupe de antepreșcolari (creșă).

Hai și TU alături de EI!:

Bd. Metalurgiei nr. 87, sector 4,
București, 021.222.4642
gradinitaprietenimeei@gmail.com
https://gradinitaprietenimeei.ro/

STUDENȚII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi răspunde lect.univ.dr. Mădălina BELOUS, Facultatea de Medicină veterinară

DEFECTELE ȘI FALSIFICĂRILE LAPTELUI

În noțiunea de „calitate a laptelui” problema abaterii de la normal din punct de vedere organoleptic, fizico-chimic, igienic, tehnologic este urmărită atent în scopul prevenirii și sancționării severe a neglijențelor sau a modificărilor făcute în scopuri ilicite. Cele mai cunoscute abateri de la normal, care pot afecta calitatea laptelui și a produselor lactate, pot fi împărțite în următoarele categorii: • Defectele igienice și organoleptice ale laptelui • Falsificările laptelui și ale produselor lactate.

≍ Ce se înțelege prin „Defectele igienice și organoleptice ale laptelui”?

Defectele sunt abateri de la caracteristicile specifice laptelui proaspăt (atât organoleptice, cât și fizico-chimice). Principala cauză a apariției defectelor este contaminarea laptelui cu microorganisme dăunătoare sau consumarea unor plante sau nutrețuri care modifică gustul, mirosul și culoarea. Pentru prevenirea acestor

defecte trebuie controlate riguros: • Tehnologia de hrănire • Gradul de igienă din adăposturi • Gradul de igienă a utilajelor de muls • Igiena lucrătorilor • Sănătatea animalelor. În funcție de modificările produse, defectele se pot clasifica în: • Defecte de culoare • Defecte de gust și miros • Defecte de aspect și consistență.

≍ Cine sau ce cauzează Defectele de culoare?

Defectele de culoare sunt cauzate, în ordinea importanței, de: • Microorganismele saprofitice din lapte • Furaje • Starea de sănătate a ugerului și a animalelor. Din cauzele enumerate mai sus, laptele poate avea nuanțe de • galben • roșu • albastru • negru.

≍ De fapt, cum se obține culoarea laptelui?

În mod normal, culoarea laptelui reprezintă totalitatea radiațiilor de lumină de diverse frecvențe, pe care le reflectă laptele și care creează asupra retinei impresia specifică. Culoarea laptelui este albă, cu nuanțe diferite în funcție de următorii factori: Specia de animale – laptele de vacă are o culoare albă cu o nuanță ușor galbenă; laptele de oaie și cel de bivoliță – culoare alb-mat, datorită

conținutului ridicat de proteine și grăsimi, iar laptele de capră are culoarea albă cu o slabă nuanță gălbuie. Sezonul – în sezonul de pășunat, culoarea laptelui este gălbuie sau crem-deschis datorită carotenului din furajele verzi. Culoarea albă este imprimată în primul rând de cazeină și albumină, care se găsește în stare coloidală și, în al doilea rând, de globulele de grăsime aflate în stare de emulsie.

≍ Care este explicația pentru nuanțele laptelui?

Revenind la defectele de culoare ale laptelui, nuanța albastră denotă un consum exagerat de lucernă, hrișcă sau equisetacee. Nuanța de albastru se evidențiază, de asemenea, în laptele smântânit sau în care s-a adăugat apă. Aceeași situație se poate observa și în cazul consumului de iarbă la începutul primăverii, și este însoțită și de o reducere a conținutului în grăsimi. Dintre bacteriile care produc culoarea albastră, mai importante sunt: *Pseudomonas cyanogenos*, *Bacterium indigonaceum*, *Pseudomonas cyanofluorescens*, care produc pe seama acidului lactic pete de culoare albastră sub formă de „inle” pe suprafața laptelui. Nuanța roșietică a laptelui poate fi cauzată de consumul unor plante precum: pirul roșu, laptele cucului sau mlădițele de conifere. Alte cauze importante ale nuanței de roșu sunt: mamitele sangvinolente (acute), prezența papiloamelor sau mulsul mecanic prelungit. Dintre microorganismele care produc colorarea în roșu a laptelui putem enumera: *Bacillus lactis var. Erithrogenes*, *Bacillus lactorubefaciens*, *Bacterium prodigiosum*. *Bacillus lactis var. Erithrogenes* se dezvoltă în condiții de întuneric și mediu neutru sau alcalin, precipită și peptonizează cazeina, imprimând lactoserului o culoare roșie ca sângele. În afara acestor microorganisme, mai pot interveni și unele levuri care formează pete de culoare roșie pe suprafața laptelui. Nuanța galben apare în cazul mamitelor purulente când se modifică și viscozitatea. Colostrul și laptele din perioada de vară prezintă în general o culoare crem-gălbuie mai pronunțată, datorită cantităților mari de caroten și riboflavină. Condițiile necorespunzătoare de igienă a mulsului și a întreținerii vaselor în care se păstrează laptele favorizează dezvoltarea unor bacterii și drojdii care imprimă nuanța gălbuie pronunțată. Dintre aceste microorganisme menționăm: *Pseudomonas synxanthum*, *Sarcina lutea*, *Bacterium flavum* și chiar unele drojdii din genul *Saccharomyces*. Nuanța închisă și pete (sau puncte) negre se întâlnesc numai la laptele muls în condiții extrem de deficitare de igienă și care poluează laptele cu germeni de tipul *Cladosporium herbarum*, *Bacterium lactis niger* și *Torula nigra*.

≍ Defectele de gust și miros cum apar?

Gustul și mirosul anormal al laptelui pot fi provocate de o furajare defectuoasă sau de recoltarea și păstrarea laptelui în condiții necorespunzătoare. Calitatea furajelor influențează în mod semnificativ gustul laptelui. Astfel, este recunoscut că reziduurile din industria alimentară (borhoturile, tăiței de sfeclă, șroturile) conservate necorespunzător sau administrate în cantități prea mari

imprimă laptelui gust fad, neplăcut. Coniferele și rădăcinoasele administrate în cantități mari se transformă în organismul animalului în trimetilamină care imprimă laptelui gust și miros neplăcut (de pește alterat). Pășunatul pe pajiști cu trifoi și lucernă imprimă laptelui un gust și miros anormal – acestea pot fi evitate dacă se întrerupe pășunatul cu cinci ore înainte de muls.

≍ Care sunt principalele defecte de gust și miros?

Principalele defecte de gust și miros (mai frecvente) sunt: • Gust amar • Gust și miros de săpun • Gust și miros de ulei, de pește etc.

• **Gustul amar** este cauzat de consumul unor plante precum: pelin, lupin, frunze de castan și brad. Laptele expus luminii solare, în special către sfârșitul lactației, când crește și conținutul în lipază, poate căpăta gust amar din cauza degradării atât lipolitice, cât și proteolitice. Microorganismele care pot da acest defect sunt: *Torula amara*, care pe lângă defectul de culoare (închisă, negricioasă) pe care îl dă laptelui, imprimă și gustul amar; *Micrococcus casei amari* și *Bacillus subtilis*. • **Gustul sărat** se poate întâlni la laptele obținut în ultimul stadiu al lactației din cauza modificării raportului clor-lactoză (R = 0,90). Acest raport se modifică și la laptele provenit de la vacile cu afecțiuni mamare (R = 0,30). • **Gustul și mirosul de săpun** este cauzat de resturile de detergenți folosiți la igienizarea vaselor, atunci când nu se respectă tehnologia de spălare (timpul acordat fazei de clătire). O altă cauză a acestui defect o constituie dezvoltarea unor microorganisme fluorescente și de putrefacție, care saponifică grăsimea și formează produse alcaline cum ar fi: *Bacterium sapolacticum* și *Bacterium saponacei*. • **Gustul și mirosul de ulei de pește** sunt provocate de acțiunea lipolitică a unor enzime care descompun trigliceridele și lecitinele din lapte. De asemenea, acțiunea catalitică a urmelor de cupru asupra globulelor de grăsime favorizează apariția gustului de ulei de pește, dacă se asociază și cu expunerea la lumina solară. • **Alte defecte de gust și miros:** laptele poate căpăta cu ușurință gust de ceapă, usturoi, muștar și alte plante aromatice, ca urmare a consumării acestora de către animale. • De asemenea, se mai pot întâlni gustul și mirosul de nap, de mucegai, de fragi, de bălegar, de medicamente – ca urmare a intrării laptelui în contact cu aceste substanțe sau a dezvoltării unor microorganisme. Astfel, gustul și mirosul de grajd sunt cauzate de păstrarea laptelui pe linia grajdului sau de contaminarea laptelui cu bacterii de tip coli și din genul *Clostridium*. • **Gustul și mirosul de rănced** sunt cauzate de descompunerea grăsimilor de către enzimele lipolitice produse de bacterii psihrofile ca *Pseudomonas fluorescence*, *Ps. Liquefaciens* și *Ps. fluorescens nonliquefaciens*. Aceste bacterii provin din apa de spălare, atunci când clătirea nu se face corespunzător.

≍ Ne-ați spus că există și Defecte de aspect și consistență...

Majoritatea acestor defecte de aspect și consistență apar din cauza dezvoltării microorganismelor ca urmare a condițiilor necorespunzătoare de muls și păstrare sau în cazul unui lapte anormal fiziologic, patologic, sau învechit. Aspectul neomogen se întâlnește în cazul laptelui cu aciditatea de peste 21°T sau la laptele de la animale cu mamite. Aspectul filant sau vâscos denotă lapte acidulat, dar la care bacteriile sunt inactivate (trecerea de faza de acidificare la cea de neutralizare), adică nu mai au capacitatea de a produce acid lactic și secretă mucine.

Prezența unui sediment gri-cenușiu probă clară a igienei necorespunzătoare – diminuează durata fazei bactericide, deci perioada de păstrare a laptelui, iar în cazul brânzeturilor apare riscul defectelor de balonare. Consistența poate să fie diferită de cea normală, adică poate fi prea fluidă sau prea vâscosă, chiar brânzoasă. Consistența apoasă se întâlnește la laptele smântânit și la cel în care s-a adăugat

apă. Acest defect este însoțit de scăderea densității și de nuanța albăstrui a laptelui. Consistența vâscosă se întâlnește la colostru, unde substanța uscată totală este mult mai mare decât la laptele normal. Modificarea consistenței poate fi provocată și de prezența unor microorganisme cum ar fi: *Streptococcus cremoris*, *Streptococcus termophilus*, *Bacillus meyeri*, *Aerobacter aerogenes*, *Micrococcus lactis viscosi*. Consistența vâscosă apare și în cazul mamitelor streptococice (*Streptococcus mastitis*). Aceste microorganisme atacă lactoza, dar formează și substanțe mucilaginose de tipul gelatinei; modificările pot fi produse și de *Bacterium guntheri* și *Acinetobacter*. Consistența brânzoasă – apare atunci când se introduce în lapte colostru sau când se amestecă lapte cu acidități diferite. Există și bacterii producătoare de enzime asemănătoare cheagului, care precipită cazeina (de exemplu, genurile *Micrococcus* și *Mamococcus*).

≍ Auzim des despre falsificări. În ce constau acestea?

Falsificările sunt modificări care provoacă modificarea compoziției normale a laptelui ca urmare a intervenției omului sau a unor cauze de ordin biologic. Denaturările practice de om sunt în scopul sporirii producției de lapte sau mascării unor defecte. Indiferent de scop, ele modifică valoarea nutritivă a laptelui, odată cu creșterea substanțială a riscului contaminării microbiologice, ajungându-se până acolo încât laptele, care este un aliment dietetic, să devină un produs periculos care poate provoca toxinfecții. Principalele tipuri de falsificări din această categorie sunt sustragerea de grăsime și adaosul de apă. Întrucât amândouă modifică compoziția și caracteristicile fizico-chimice, se recurge la o altă neregulă, care să mascheze fraudă propriu-zisă. Acidificarea laptelui atrage un alt tip de falsificare, respectiv adaosul de substanțe neutralizante și conservante. Depistarea acestora se poate realiza uneori organoleptic și fizico-chimic. Falsificarea laptelui prin adaos de apă este una dintre denaturările cel mai frecvente practicate. Densitatea laptelui diluat cu apă scade sub limita inferioară. Pentru fiecare procent de apă introdus în lapte, s-a stabilit că densitatea scade cu aproximativ 0,0003g/cm³. Cel mai sensibil indicator folosit în scopul determinării acestei falsificări îl reprezintă punctul crioscopic. Valoarea acestuia crește în cazul laptelui falsificat la -0,54°C. În categoria falsificărilor cu apă se încadrează și situația în care normalizarea se face cu lapte praf reconstituit al cărui conținut în substanță uscată este mai mic decât cel cerut de normativele în vigoare. Laptele smântânit sau parțial smântânit, în comparație cu laptele integral, prezintă valori mai crescute la densitate și substanță uscată degresată. Extragerea unei cantități de grăsime din lapte, care ar corespunde reducerii procentului de grăsime cu o diviziune determină creșterea cantității acesteia cu aproximativ 0,001 g/cm³, iar a substanței uscate degresate cu aproximativ 0,09 %. Depistarea falsificărilor prin smântânire este mai anevoioasă, mai ales când s-a reținut o cantitate mică de grăsime, având în vedere că acest parametru este influențat de foarte mulți factori. În cazul laptelui integral, se poate recurge la mascarea ei prin introducerea în lapte a diverselor grăsimi de calitate inferioară (uleiuri, untură, seu, uleiuri minerale). Aceste falsuri se depistează ușor pentru că gradul de emulsificare diferă de cel al grăsimii din lapte. Aceasta se separă spontan, putând să apară în mai multe forme: • Peliculă de strat oleos, în cazul uleiurilor vegetale și minerale; • Aglomerări cu consistență alifioasă, în cazul unturii de porc sau margarinei; • Grunji cu consistență sfărâncioasă, în cazul seului; • Mirosul și gustul pot fi modificate cu nuanță specifică.

≍ Sunt folosite și alte metode de falsificare a laptelui?

Da. Sunt falsificări cu diferite substanțe adăugate în scopul corectării densității: falsificarea cu apă reduce semnificativ valoarea densității, astfel încât decelarea este foarte ușoară prin controlul sumar de calitate la recepția laptelui. Pentru mascarea acestei fraude se recurge, de multe ori, la cea de-a doua falsificare și anume la adăugarea unor substanțe cu densitate mărită. Acestea trebuie să aibă anumite particularități: • ușor solubile în apă (numai în stare dizolvată pot modifica densitatea); • ușor de procurat și ieftine; • greutatea specifică > încât să modifice densitatea prin adaos în cantități mici; • să nu modifice caracteristicile organoleptice și să fie greu decelabile; falsificarea cu NaCl – este cea mai frecventă. Decelarea este relativ dificilă (se găsește în lapte în mod normal). Pentru a mări valoarea densității laptelui falsificat cu apă, cu 0,5-1 grad densimetric, falsificatorul trebuie să introducă o cantitate de 0,5-1 g NaCl/1 litru lapte (50-100 mg/100ml). Când valoarea clorurilor depășește 200-220 mg/100ml fraudă este certă; falsificarea cu uree – este rar întâlnită și ușor de depistat (se descompune repede cu eliberare de NH₃ și dă imediat miros și gust laptelui; falsificarea cu azotați – una dintre cele mai periculoase fraude – transformă laptele în produs foarte toxic în special pentru copiii mici. Prezența azotaților în lapte poate avea și alte surse decât adăugarea directă și intenționată; falsificarea cu fosfați – este mai rar întâlnită. Decelarea se face prin determinarea conținutului total de fosfor, care nu trebuie să depășească 90mg/100 ml; falsificarea cu neutralizanti – carbonat sau bicarbonat de sodiu, sau chiar cu hidroxid de sodiu. Primul aspect este riscul > încălcării microbiene, deci afectarea din punct de vedere al salubrității. Prin adăugarea acestor substanțe, aciditatea poate cobori sub 15°T, iar pH-ul crește către zona neutră, chiar alcalină. Acest pH favorizează dezvoltarea bacteriilor proteolitice și patogene în defavoarea celor

lactice. Falsificarea cu neutralizanți are și implicații de ordin tehnologic, împiedicând coagularea și ducând la scăderea randamentului la fabricarea produselor lactate; falsificarea cu conservanți – spre deosebire de substanțele neutralizante care maschează aciditatea deja crescută, substanțele conservante inhibă flora microbială și previn acidificarea, oprind procesul de hidroliză al lactozei. Adăugarea în cantitate moderată blochează dezvoltarea bacteriilor lactice, dar nu și pe cea a celor patogene. Gama conservanților este mare, dar cele mai folosite substanțe sunt: • Apa oxigenată • Acidul salicilic și salicilații • Acidul benzoic și benzoații • Formolul • Acidul boric • Bicromatul de potasiu; falsificarea cu înlocuitori de lapte – cea mai întâlnită infrațiune este cu Inlavit – produs substituent de lapte, destinat hrănirii vițelor (se obține din lapte praf degresat, grăsimea vegetală, conține antioxidanți, vitamine, microelemente, substanțe medicamentoase și amidon). Se poate face falsificarea integrală sau parțială (prin amestecare cu lapte normal). Introducerea laptelui mastitic în consumul public – se decelează ușor prin determinarea clorurilor. Laptele mastitic nu se pretează pentru consumul public din motive igienico-sanitare și chiar tehnologice. Laptele mastitic poate fi contaminat cu o serie de germeni: *Streptococcus agalactiae*, *Streptococcus pyogenes*, *E. Coli*, *Pseudomonas*, *Bacillus cereus*, *stafilococi enterotoxici*. În cazuri de mastită clinică, modificările sunt evidente, iar în cele de mastită subclinică uneori nu sunt modificări aparente, ca și la mastitele remise clinic. În laptele de colectură, în care procentul de lapte mastitic este 10-15%, pot să apară unele abateri tehnologice: • Acidificarea deficitară (inhibă dezvoltarea *Streptococcus lactis*). • Apariția de flocoane în laptele pasteurizat. • Coagularea și fermentația anormală din cauza tratamentelor cu antibiotice. • Maturarea tardivă a brânzeturilor • Lipsa de aromă a untului.

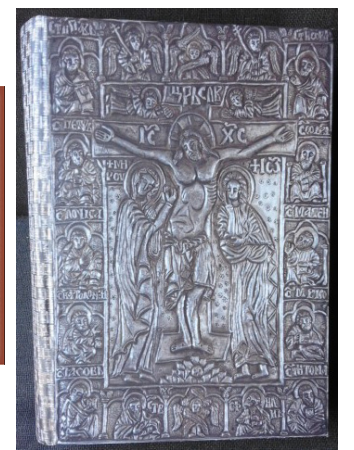
VITRALII

Și au trăit fericiți...

La început i-a plăcut de el, doar îl chema Făt Frumos. Era puternic, muta munții din loc cu paloșul vâjâind în aer, voia să schimbe lumea, să facă din țara lui un hub (nu știu dacă așa se numea pe vremea aia, dar ideea e aceeași) al bunăstării, în fața căruia să tremure toți balaurii posedând între unu și șapte capete. Prințesa, mai sfioasă, așa, ca orice Cosânzeană blondă, lăcrimoasă și sensibilă, îl tot aștepta în turnul de cleștar, gândindu-se că jumătatea de împărăție adusă de ea ca zestre va spori suprafața agricolă a împărăției lui, bașca resursele subsolului, forța de muncă ieftină, bine calificată, ieșirea la Apa cea Mare și o nouă piață de desfacere. Zis și făcut. El, mai că fusese de acord cu mariajul, însă mai avea câțiva zmei autohtoni de biruit (cu cei de dincolo bătuse palma), niște solzoși cam îndărătnici, care nu pricepeau nici picați cu ceară mărețele lui proiecte de propășire, și îi tot băgau bețe în roatele caleștii aurite. Până la urmă, interesul împărăției a triumfat, soldându-se cu o mare nuntă la palat. Trei zile și trei nopți. Cam tot atât a durat și fericirea lor, fiindcă Făt Frumos începuse să cam semene a zmeu și să se comporte ca atare. Încet, încet, din toate proiectele puse la cale anterior mariajului, nu s-a mai ales mare lucru. Ca în filmul acela de succes: Un pas mic pentru om, un pas mare pentru împărăție, aceasta din urmă fiind acum mai mare și mai puternică pe hârtie. Bani erau, vistieria dădea pe-afară, doar că boierii stăteau la pândă și dijmuiau fiecare crăițar. Nici împărățiile asociate nu se lăsu mai prejos, că doar așa e într-o mare familie. Și uite așa, coșul cu merinde al supușilor devenea din ce în ce mai scump și mai gol. O plimbare cu caleașca costa pe zi ce trece mai mult, fiindcă, deși se găsea din belșug, prețul ovăzului o luase razna. Razna în sus. Apa din fântâni, lemnele de foc și alte utilități (câte erau în acele timpuri) deveniseră un lux, iar școala și bolnițele nu mai erau de mult priorități. În orice basm există un sâmbure de realitate, iar cel de față nu face excepție: toate aceste neacuzuri se simțeau mai puternic în buzunarele nădragilor zdrențuiți ai plugarului. Pe deasupra, lui Făt Frumos începuseră să-i fugă ochii după alte cosânzene, dar și după butelcile din pivnițele palatului. Ba mai pierdea timpul și pe la competițiile inter-impărătești de oină sau tras cu arcul. Fosta prințesă, actualmente împărăteasă cu acte în regulă, a plâns, a suspinat, a fluturat batista din turn și, văzând că nu e băgată în seamă, s-a resemnat. L-a tras de mânecă și i-a comunicat ritos că țara fierbe fiindcă nimeni nu se mai ocupă de ea. Nici prin alte părți lucrurile nu stăteau mai bine, i-a mai spus, peste tot popoarele se revoltau buimăcite de numeroasele hrisoave cu legi care se băteau cap în cap.

Există și Planul B: un eventual alt Făt Frumos. Poate mai puțin ferchezuit și pomădat, mai modest îmbrăcat, mai împiedicat când vine vorba de zmei, dar dotat cu un simț al realității ceva mai ascuțit. Asta, după ce personajele basmului se prind că primul nu este ceea ce părea a fi, și că numai gura e de el. În acest al doilea caz, Cosânzeana înțelege că nu se poate baza decât pe ea însăși, că prima ei iubire nu mai călărește un cal alb, înspumat și scuipând jărătic, ci doar o biată arătare costelivă, nechezând a foame. Și mai pricepe că minciuna e întotdeauna mai credibilă decât adevărul. Concluzia, în cele din urmă, ar putea fi una neașteptată: poate e mai bine fără nici un Făt Frumos (acesta ar fi un nedorit Plan C), că doar nu trebuie musai să fii legată de vreun pierde-vară, nici măcar cu lanțuri de aur. Palatele se construiesc cu sudoare, nu cu vorbe goale. La fel se muncesc și câmpurile, se țes postavurile sau cămășile de zale. Ca să trăiești fericit până la adânci bătrâneți e nevoie de mai mult decât de un bidiviu focos, un paloș și un zmeu de serviciu care s-o încalce mereu de la viteazul din poveste. Important e și cum trăiești până încaleci pe-o șă, fericirea fiind, dincolo de stereotipia formulelor, un concept extrem de volatil și foarte personal. Problema cel mai greu de rezolvată izvorăște din imposibilitatea de a pleca, cu împărăție cu tot, spre alte zări, existând riscul să dai de un loc populat exclusiv de zmei și alte lighioane față de care nătângul tău Făt Frumos să pară bun de pus pe rană.

Dragoș CIOCĂZAN

Expoziția

„Monumente ale culturii vechi și limbii literare românești din patrimoniul MNIR” deschisă de Ziua Culturii Naționale

Muzeul Național de Istorie a României a deschis pe 15 ianuarie 2024, de Ziua Culturii Naționale, expoziția tematică „Monumente ale culturii vechi și limbii literare românești din patrimoniul MNIR. Epigrafiie, paleografie, caligrafie, artă tipografică și creație literară”. Expoziția prezintă o serie de exponate extrem de valoroase din perspectivă culturală și literară, propunând o tematică sugestivă și echilibrată, despre începuturile și afirmarea culturii românești, începând cu vasul din ceramică cu inscripția de redacție greacă „Petre”, descoperit în Capidava în Dobrogea, cea mai veche atestare epigrafică a limbii române, datând de la sfârșitul secolului al X-lea, fiind și cel mai vechi exponat. În cadrul expoziției vor mai putea fi văzute cel mai vechi manuscris de cult al muzeului, reprezentativ pentru cultura veche, respectiv „Tetraevanghelul” slavon caligrafiat și miniat la mănăstirea Prislop, în Țara Hațegului, de către cuviosul Nicodim de la Tismana, în anii 1404 - 1405, lângă care se

găsește un alt „Tetraevanghel” slavon, a treia carte tipărită în centrul tipografic de la Târgoviște, primul de acest fel din Țara Românească, de către ieromonahul Macarie, sub patronajul domnitorului Neagoe Basarab, căruia îi este închinată postfața, unde se menționează printre altele anul tipăririi: 1512. Secolul românesc al tipăririlor sau Veacul Luminilor (făcând abstracție de epoca brașoveană a tiparului românesc inițiat de diaconul Coresi, muzeul nedeținând în colecție piese reprezentative pentru această perioadă) continuă în expunere cu primele cărți tipărite în limba română în Țara Românească și Moldova. Printre acestea se numără „Pravila cea Mică” de la Govora (1640) - prima carte tipărită în limba română în Țara Românească, „Cazania lui Varlaam” (1643) - prima carte tipărită în limba română în Moldova, la Iași, un monument de limbă literară, care a avut cea mai largă circulație din tot spațiul românesc medieval, „Psaltirea pre versuri tocmită”, Uniev (Polonia), 1673 - primul monument de limbă poetică românească, conținând numeroase pasaje de proză ritmată, respectiv diferite texte și tâlcuiri ale „Psalmilor lui David”, din Vechiul Testament. Mitropolitul Dosoftei, autorul și editorul cărții, a fost unul dintre cei mai mari cărturari români, inițiatorul unor activități culturale de maximă importanță, fiind primul poet liric național, primul versificator al Psaltirii în tot Răsăritul ortodox, primul traducător al cârților de slujbă în limba română.

Expoziția din cadrul MNIR poate fi vizitată până în data de 4 februarie 2024.

George V. GRIGORE

Invitații în lumea artelor plastice

Margareta IONAȘIU:

Primele teme ale desenelor mele au fost buchetele de flori și peisajele

Vorbiți-ne despre dumneavoastră. Cum vă începe frumoasa poveste a picturii?

- O mătușă, care a plecat în Germania, ne-a vizitat când eram mică. A venit să își viziteze rudele din România, iar eu am primit, pe lângă dulciuri și alte lucruri frumoase, o trusă de creioane colorate, dar și alte tipuri de culori. Având toate aceste materiale și fiind înconjurată de curtea casei părințești, de florile și peisajele din împrejurimile Dâmboului, primele teme ale desenelor mele au fost buchetele de flori și peisajele. Una dintre teme preferate a fost natura statică cu flori de câmp, maci și margarete. După terminarea claselor I - VIII la Școala din satul Dâmboiu, m-am înscris la Liceul teoretic din Târnăveni, actualul Liceu „Andrei Bărseanu”. În paralel cu liceul, m-am înscris, în 1975, la Școala populară de artă din Târgu Mureș, care avea sediul în Palatul Culturii. Aici era profesoară de artă plastică doamna Olga Maria Pop. Cursurile au durat până în 1978, iar diploma de absolvire mi-a folosit la alegerea viitoarei profesii.

La Școala Populară de Artă am cunoscut un artist plastic, la acea vreme în mare vogă, avea șase expoziții personale la activ. În scurt timp, mi-a devenit soț. Împreună am preluat atelierul de încadrat tablouri din Târnăveni, care aparținea de Cooperativa Tehnolemn. La scurt timp, căsătoria s-a destrămat, iar fostul soț s-a întors la Târgu Mureș, unde și-a continuat activitatea la secția de sculptură a Întreprinderii „23 August”. În timp ce eu eram elevă la Școala Populară de Artă, actualul soț era elev la Liceul de artă din Târgu Mureș. Orele erau

ținute la ultimul etaj de la Palatul Culturii. Întâmplarea a făcut să ne cunoaștem la Palatul Culturii și după câțiva ani să devenim soț și soție...

De când sunteți în AAP Mureș?

- Din anul 1979.

Ce pictori vă plac mai mult?

- În primul rând, Grigorescu, apoi Luchian. Dintre pictorii ruși amintesc pe Ivan Shishkin și Isaac Levitan. Un altul este Marko Karoly, ar mai fi peisagiștii olandezi și englezi. Cred că am pictat sute de tablouri, multe obiecte decorative, dar și piese de mobilier.

Unde ați avut expoziții?

- Au fost expoziții colective și de grup la Sibiu, Reghin, Sighișoara, Luduș, Târnăveni, Tg. Mureș, Sovata, în saloanele județene și anuale de pictură. Amintesc aici câteva: 1980, 1987, Casa de cultură „Mihai Eminescu” din Târnăveni, 1989, sala „Unirea” din Târgu Mureș, 2001, la Galeria de artă din Hayduszabaszlo, Ungaria. Au fost apoi taberele de pictură și simpozionale de creație la Sovata, Zagăr (1979-2007), 2008, „Diploma de excelență” pentru activitate culturală conferită de Atelierul de artă plastică „A96” al Casei de cultură din Târnăveni. 2005, Expoziție de pictură cu obiecte pictate la Târgul regional pentru artizanat și meșteșuguri din Târgu Mureș. 2017, Tabără de pictură la Sângeorgiu de Mureș. 2017, Brevet și medalie comemorativă 40 de ani de activitate în Asociația Artiștilor Plastici Mureș, pentru contribuția adusă promovării artei plastice mureșene în țară și peste hotare. 2018, Tabără și expoziție la Sovata, 2018, Expoziție și tabără la Sângeorgiu de Mureș. 2019, Expoziție în Grecia, organizată de AAP Mureș. 2019, Cipău, tabără și expoziție, 2020, Sălard, tabără și expoziție.

Unde sunt acum tablouri semnate de dumneavoastră?

- În SUA, Austria, România, Franța, Italia, Germania, Spania, Ungaria, Olanda, Lituania, Canada. Am avut interviuri la radio și televiziune, în ziarele „Cuvântul liber” și „Nepujsag”. Apariție în dicționarul bibliografic intitulat „Portrete mureșene”, de Anca Todea, 2013. Apariții în 12 cataloage, autori: Ilarie Gh. Oprîș și Vasile Mureșan.

Felicitări multiple, din toată inima!

Aristotel BUNESCU

<https://agentiadepresaculturalasisportiva.wordpress.com>

**Alocuțiunea acad. Ioan-Aurel Pop,
președintele Academiei Române,
în sesiunea festivă „Ziua Culturii Naționale”
– Aula Academiei Române, 15 ianuarie 2024 –**
Rădăcinile culturii române moderne

Ziua Culturii Naționale ne duce întotdeauna cu gândul la acei care au făcut cultura românească, la cei care au rostit versuri și le-au și cântat în românește, pe câmp, la horă ori la biserică, la cei care au scris primii în limba noastră și apoi la cei care au ilustrat domeniile de creație spirituală, de la beletristică până la istoriografie și de la folclor până la științele exacte. Membrii și cercetătorii Academiei Române au studiat temeinic, de la 1866 încoace, aceste teme lămuritoare pentru *forma mentis* pe care o avem, adică pentru felul nostru de a fi români.

Firește, sunt unii porniți pe polemici chiar și de Ziua Culturii Naționale. De ce să fie națională? Să fie națională ziua („Ziua Națională a Culturii”) ori să fie națională cultura („Ziua Culturii Naționale”)? De ce să fie Eminescu, fiindcă el a iubit prea mult națiunea română și nu a respectat standardele europene actuale referitoare la străini? Sau, dincolo de întrebări, unii cred că ar fi mai bine, în spiritul neomarxismului, al „progresismului”, al deconstructivismului și globalismului, să radiem orice referire la națiune și la Eminescu, să ne topim cu toții într-o masă informă, să ne ignorăm antecesorii și creațiile lor, imitând „corectitudinea politică”, inventată tocmai ca să arunce în neant experiența istorică a popoarelor, să înlocuiască criteriul meritului cu felurite discriminări nocive. Dar vă propun ca astăzi să uităm aceste nefericite derapaje și să ne cufundăm pentru o clipă în lumea acelor „poetri ce-au scris o limbă ca un fagure de miere” și să privim „zilele de-aur a scripturilor române”.

Astfel, din aceste scripturi aflăm că acum mai bine de două milenii, la Tomis, în vechea Scitiei Mică, devenită parte a Moesiei romane, pedepsitul poet Ovidiu, își scria „Tristele” și „Ponticele”, scrisorile sale melancolice de pe malul Mării Negre: *Ut sumus in Ponto, ter frigore constiit Ister./ Facta est Euxini dura ter unda maris./ At mihi iam videor patria procul esse tot annis, Dardana quot Graio Troia sub hoste fuit.* Pe românește, versurile acestea ar suna așa: „De când mă aflu-în Pont însingurat/ De trei ori Istrul a-înlemnit de ger/ Și undele de Mare-au înghețat./ Dar mie mi se pare că-s stingher./ De patrie departe mă petrec/ De-atâția ani câți Troia s-a ținut./ Amenințată de dușmanul grec./ Călcată de nemicitorul cnut.” („Tristele”, V.10.1-4). Trei ani de exil îi păreau poetului a fi fost zece ani. Avea să scrie cu greu, după alți ani de chin, „o cărțule” de poezii în limba getică, din păcate pierdută. Dar versurile latinești făcute de Ovidiu pe țărșorul Mării Negre, la Constanța, au rămas în patrimoniul culturii universale.

Pe la anul 124 d. Hr., adică acum 1900 de ani, împăratul Romei Hadrianus crea în Dacia primele orașe cu rang de municipiu, de la Dunăre până pe Someșuri. Ele aveau să devină, prin școlile publice deschise acolo, focare de cultură și, natural, de alfabetizare a daco-romanilor. Dacia a făcut parte din cel mai mare (întins pe trei continente), mai prosper și mai civilizată stat al lumii de-atunci.

În perioada migrațiilor, episcopul got Wulfila a tradus Biblia în limba sa germanică printre geți și a predicat la Dunărea de Jos în greacă, gotică și latină, ultima limbă fiind destinată înțelegerii daco-romanilor, aflați atunci pe cale de creștinare.

Pe la 587 (adică acum aproape un mileniu și jumătate, s-ar fi rostit de către latinofonii din nordul Balcanilor primele cuvinte în

limba română: *Torna, torna, fratre!*, adică „(În)toarnă-te, (în)toarnă-te, frate! Ar fi aceasta prima mărturie de limbă română arhaică ori de străromână. Istoriceste nu este de mirare, fiindcă poporul român și limba română se aflau în ultima etapă a formării lor, finalizată pe la anii 750-800 d. Hr. (la fel cu popoarele romanice frățești).

Limba a fost mereu, la toate popoarele vechi, marca principală a naționalității lor, iar românii nu au făcut excepție.

Acum 650 de ani, în anul 1374, chiar în momentul în care o oaste ungurească era pregătită să atace Moldova, papa Grigore al XI-lea se adresa regelui Ludovic I și celor doi arhiepiscopi ai Ungariei (de Strigoni și de Caloccea), cerându-le să accepte crearea unei episcopii proprii pentru „o anumită parte a mulțimii națiunii românilor” (*certa pars multitudinis nationis Wlachonum*) „care locuiau în apropierea hotarelor Regatului Ungariei, spre tătari” (*qui circa metas Regni Ungarie versus Tartaros commorantes*) și care, deși „trăiau după ritul și schisma grecilor” (*secundum ritus et scisma Grecorum vivebant*), fuseseră atrași în parte „la adevărul sfinteii credințe catolice” (*ad sacre fidei catholice veritatem*), prin strădania zisului

Antonio de Spoleto, „profesor” din Ordinul Fraților Minoriți, despre care se spunea că „știe limba zisei națiuni”, a românilor (*qui linguam dicte nationis scire asseritur*). Se poate ca unii dintre românii răsăriteni să se fi adresat autorităților ecleziastice (este posibil să fi fost vizat direct papa), cerând dialog în limba română. Rămâne copleșitor acest argument al limbii, adică apărarea limbii române în fața intruziunilor apusene, orchestrate de Regatul Ungariei. De aceea, Șerban Papacostea nu ezita să scrie – încă de prin anii ‘80 ai secolului trecut – că apariția limbii ca argument al opoziției românilor față de efortul de supunere a lor prin convertire „era unul din indiciile cele mai puternice ale intrării în scenă a națiunii și în istoria românească”. Natural, este vorba aici despre națiunea medievală, așa cum a fost ea studiată și teoretizată în Occident și în Statele Unite, începând cu zorile secolului al XX-lea. Națiunea medievală are o serie de deosebiri notabile față de națiunea modernă. Dar limba este argumentul principal al coeziunii și pentru națiunile moderne. Prin urmare, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, unii dintre români luptau pentru identitatea lor prin limbă, iar acești „unii dintre români” erau români moldoveni, ceea ce nu este puțin lucru.

Slavonismul nostru bisericesc ne-a păstrat în plan cultural în aria culturii bizantine, în mijlocul unei mari spiritualități care purta sigiliul „Bizanțului după Bizanț” (Nicolae Iorga). Acum aproape cinci secole, Diaconul Coresi și ucenicii săi (între 1556 și 1583) au transformat la Brașov tiparul slavon în tipar românesc și au așezat temelii limbii literare. De-atunci, cărturarii români au început să scrie românește sau și românește. Unul, prea repede uitat uneori, a fost Dosoftei (1624-1693).

Mitropolit al Moldovei, trecut în rândul sfinților de Biserica Ortodoxă Română, Dosoftei s-a născut în urmă cu patru sute de ani și a trăit într-un secol zbuciumat de lupte interne dintre partidele boierești și de rivalitatea marilor puteri pentru dominarea țării sale. A fost poet și traducător, un adevărat cărturar. S-a numit Dimitrie Barilă și a venit pe lume la Suceava. A studiat la Iași, la Academia Domnească fondată la 1640 de Vasile Lupu, cel „cu hire împărătească” și apoi la Liov, după reguli ale umanismului târziu. A învățat greaca, latina, slavona, rusa și polona.

alături de cronicari, de Varlaam, de logofătul Udriște Năsturel, de stolnicul Constantin Cantacuzino, unul dintre cei mai mari intelectuali români ai secolului al XVII-lea, prețuitor al documentelor și inscripțiilor, conștient de rolul important al culturii românești în sud-estul Europei. Pe vremea lui Dosoftei și a cronicarilor moldoveni, limba noastră nu respecta reguli de gramatică, fiindcă timpurile verbelor și formele substantivelor se pliau după logica basmului și a poeziei populare, în care plânsăm era „plânsem”, vorba era „voroavă”, zicerea era „dzicere” ori „dicere”, pâinea era „pâne”, câinele era „câne” pe lângă „omul ista” (nu „acesta”). Toate aceste forme arhaice erau mai aproape de latina populară decât formele literare pe care le-au rânduit savanții ulterior. Vorba rostită și scrisă se prelingea atunci cătinel, ca apa micului izvor lângă care avea să se culce apoi ades micul Eminescu.

Am vrut să închei intenționat cu Dosoftei – cel născut acum patru secole la Suceava, pe când Moldova se întindea până la Nistru – ca să ne uităm că avem cultură veche românească, că lumea nu începe cu noi, epigonii, că, în ciuda detractorilor, marea literatură modernă s-a clădit pe antecedente notabile. Numai că Ziua Culturii Naționale nu se poate celebra fără Eminescu. Trebuie să ne amintim că în 1889, adică în urmă cu 135 de ani, se stingea din această lume efemeră copilul născut la 15 ianuarie 1850, dar abia atunci, la 15 iunie 1889, începea viața lui eternă, fiindcă el este cel mai mare spirit pe care l-a născut vreodată poporul român. Dacă el, Eminescu (alături de alți clasici, precum Alecsandri, Creangă, Caragiale, Slavici ori Coșbuc), nu este cunoscut și apreciat în lume cum s-ar cuveni și dacă străinătatea are o altă ierarhie a valorilor intelectuale românești decât avem noi, în Țară și în Republica Moldova, nu este vina lui Eminescu, ci a noastră. Și, poate, a lumii nedrepte în care trăim și în care criteriile de valoare sunt străambe.

Eminescu avut o capacitate de asimilare ieșită din comun și o putere de judecată de profunzimi neatînse de alții. A trăit în epoca ridicării edificiului statal național, dar a criticat dur societatea contemporană. La 1884 (acum 140 de ani), primind drepturi de autor pentru poeziile trimise la „Familia” de la Oradea, îi scria lui Iosif Vulcan: „Mult stimate domnule și amice, mulțumesc pentru onorariul trimis – cel dintâi pentru lucrări literare pe care l-am primit vodată-n viață. În România domnește demagogia, și în politică și în literatură; precum omul onest rămâne aici necunoscut în viața publică, astfel talentul adevărat e înecat de buruiiana rea a mediocrităților, a acelei școle care crede a putea înlocui talentul prin impertinență și prin admirație reciprocă. [...] Te asigur că a fost pentru mine o rară mângâiere de-a mă vedea remunerat dintr-un colț atât de depărtat al României, din Oradea-Mare...”. Eminescu era profund decepționat de viața publică românească, dar trăia ideea unirii și vedea România ca și cum ar fi existat deja. Cu decenii înainte de 1918, el plasa Oradea în România și jubila cu gândul la „marele viitor” al țării sale.

Eminescu a fost un vizionar, a creat în spiritul poporului său, dar a cunoscut și armonia popoarelor lumii. El nu a scris pentru un loc și pentru un timp anume, ci pentru nesfârșire. De aceea, ziua nașterii copilului zburdător pe dealurile de la Ipotești este ziua fastă a destinului acestui popor, proclamată în chip înțelept, în cele două state românești și în sufletele românilor de oriunde, drept Ziua Culturii Naționale. (https://acad.ro/academia_romana/)

Academia Română
Academia de Științe a Moldovei

ZIUA CULTURII NAȚIONALE

Ediția a XIV-a Luni, 15 ianuarie 2024, ora 11.00
Aula Academiei Române, București
Sala Azurie, Chișinău

Alocuțiuni de deschidere: Acad. Ioan-Aurel Pop Președintele Academiei Române
Acad. Ion Tighineanu Președintele Academiei de Științe a Moldovei
Mesaje de salut: E.S. Klaus Iohannis, Președintele României, prin Prof. univ. dr. Sergiu Nistor, Consilier Prezidențial
Preafericitul Părinte Daniel Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române
Raluca Turcan Ministrul Culturii
Ligia Deca, Ministrul Educației prin Prof. univ. dr. ing. Gigel Paraschiv, Secretar de stat
Alocuțiuni: Acad. Mircea Martin, Academia Română
Acad. Mihai Cimpoi, Academia de Științe a Moldovei
Lansarea emisiunii de mărci poștale *Ziua Culturii Naționale. O prietenie pentru eternitate*
Prezintă: Cristina Popescu, Director General Romfilatelica
Moment poetic eminescian:
Gabriel Hrițcu, Vlad Galer, Simona Pustianu, Ionuț Nicolae
Recital muzical: Ștefan Cazacu – violoncel solo
J.S. Bach – Suita nr. 1 pentru violoncel solo în sol major
Carmen Petra Basacopol – din Suita pentru violoncel solo op. 48, nr. 2, părțile 1 și 2

rege. Motivația acestei inițiative papale de creare a unei biserici catedrale cu episcop propriu pentru români este surprinzătoare: acești români nu erau mulțumiți de slujba preoților unguri (*de solo ministerio sacerdotum Ungarorum non sint bene contenti*), fapt pentru care cea mai mare parte a lor nu acceptaseră pasul convertirii. Din punct de vedere logic, motivația este firească: pentru succesul oricărei convertiri la o credință, la o doctrină, la o idee de orice tip este nevoie de dialog, de un efort de convingere, iar acestea nu se pot realiza într-o limbă străină și necunoscută celor vizați. Ca urmare, papa „poruncește și dă sarcină” regelui și celor doi arhiepiscopi ai Ungariei să accepte ca „episcop al mulțimii” acelor români pe

Ajutat de spătarul Neculai Milescu, a adus din Rusia o tiparniță și a tipărit la Mitropolie, în românește, cărțile liturgice de bază, promovând folosirea limbii române în biserică. Opera sa principală este „Psaltirea în versuri”, carte bisericească de ritual cu cei 151 de psalmi atribuiți regelui David, parte a Vechiului Testament. Este un monument al limbii române, începutul poeziei scrise de românilor și ilustrare a limbii literare, bazate pe ritmul, rima și măsura poeziei populare: „La apa Vavilonului,/ Jelind de țara Domnului./ Acolo șezum și plânsem./ La voroava că ne strănssem/ De te-aș putea uita-te,/ Ierusalime cetate”. Versurile acestea sună frumos în „limba vechilor cazanii” (cum ar fi spus părintele Alexe Mateevici). Dosoftei a fost,

MUZEUL MILITAR NAȚIONAL „Regele Ferdinand I” - 100 de ani de la înființare

George V. GRIGORE

Candidat la examenul de admitere la facultate, în anii '80, am trecut pe lângă Muzeul Militar Național, iar prezența în curtea acestuia a statuilor de conducători, a tancurilor și a altor mașini de război mi-a atras atenția. Târziu, după Revoluție, am ajuns să vizitez sălile sale, cu obiecte încă din preistorie, expuse în lumina reflectoarelor. Dedicat acestui domeniu mai special, al luptei unui popor pentru libertate, muzeul este bine dotat și pune în valoare calea aleasă și strategia folosită.

Istoria Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I” a început în secolul al XX-lea și s-a caracterizat printr-o deosebită efervescență, lucru reflectat în tot ceea ce privește activitatea muzeistică din România.

În anul 1906 a fost organizată la București o impunătoare expoziție națională prilejuită de împlinirea a 40 de ani de la urcarea pe tron a principelui, viitor rege, Carol I. Cu această ocazie, în parcul ce îi poartă numele, au fost construite clădiri impunătoare care au adăpostit expoziția. Exponatele adunate în Muzeul Artileriei de la Arsenalul Armatei au reprezentat partea istorică a secțiunii militare, în care s-a dorit prezentarea materialului militar, *puterea armată și întâmplările cele mai însemnate din istoria trecutului, mai ales evenimentele din ultimul război pentru neatlărnarea națională*. Imediat după Expoziția națională din anul 1906, mai multe inițiative solicitau înființarea unui muzeu național, ca instituție reprezentativă a armatei, cu rol distinct în educarea și instruirea publicului.

La 19 ianuarie 1914, maiorul Radu R. Rosetti a trimis Ministerului de Război un Raport documentat prin care propunea înființarea unei secții militare pe lângă Muzeul Național ce se construia pe Șoseaua Kisseleff. Ca urmare a susținerii pe care acest proiect a avut-o din partea conducerii ministerului, prin Decretul nr. 1789 din

22 aprilie 1914 s-a hotărât ca la Muzeul Național să se înființeze *secția militară* în care „se vor expune obiectele atâgătoare de istoria militară a neamului”. La fondul inițial, între anii 1915 și 1916 s-au adăugat numeroase exponate obținute prin donație, cum ar fi colecția de armament și proiectile oferită de generalul Alexandru Tell sau drapelul batalioanelor de gardă civică din Galați. Izbucnirea Primului Război Mondial a reprezentat, pentru nou înființata secție militară, un adevărat dezastru, deoarece s-a dovedit că întreaga muncă depusă până atunci a fost zadarnică. La sfârșitul primei conflagrații mondiale, armata s-a reorganizat cu rapiditate, inclusiv în domeniul muzeografiei. Astfel, la 12 mai 1919, marele istoric Nicolae Iorga a adresat o scrisoare Marelui Cartier General prin care solicita ca armata să organizeze o secțiune militară la expoziția *Ligii Culturale*, care urma să fie organizată, în acel an, în localul școlii primare din strada Clemenței din București. În ciuda dificultăților întâmpinate, Ministerul de Război a numit o comisie formată din șase ofițeri, sub îndrumarea colonelului Constantin Ștefănescu-Amza, care avea sarcina să amenajeze partea militară a expoziției *Ligii Culturale*. La 6 iulie 1919, în prezența regelui Ferdinand I și a reginei Maria, s-a deschis această expoziție, care, în secțiunea militară, prezenta imagini capturi din Primul Război Mondial, dar și câteva piese din Arsenalul Armatei care au scăpat de urgiile vremii.

La 15 august 1919, expoziția *Ligii Culturale* și-a închis porțile, însă secțiunea militară a avut un succes deosebit, motiv pentru care generalul Ion Rășcanu, ministrul de Război, a hotărât înființarea muzeului militar. La sfârșitul aceluiași an, Ministerul de Domenii a cedat către Muzeul Militar, pe o perioadă de trei ani, *Palatul Artelor* din Parcul Carol, iar colonelul Constantin Ștefănescu-Amza a fost numit directorul nou înființatei instituții de cultură.

Perioada 1920-1923 a fost caracterizată prin eforturile susținute de a aduna, selecta și cataloga obiectele, precum și prin îmbogățirea fondului inițial prin achiziții, dar mai ales prin donații. Nu era de acceptat o situație de provizorat, motiv pentru care ministrul de Război a înaintat Suveranului Raportul nr. 520/1923, prin care se solicita înființarea oficială a Muzeului Militar. În urma acestui demers, regele Ferdinand I a semnat Înalțul Decret nr. 6064 din 18 decembrie 1923 prin care *Secția Militară, înființată prin Î.D. No. 1789 din 22 aprilie 1914, pe lângă muzeul național, se transformă în muzeul militar național, a cărui organizare a început în anul*

1919, în localul cedat ministerului de război prin Î.D. No. 4836/919.

În anul următor au fost deschise, în mod oficial, porțile Muzeului Militar Național și s-a redactat primul regulament provizoriu de funcționare care, după ce a fost modificat parțial în anul 1925, a fost adoptat, în mod definitiv, prin Înalțul Decret nr. 1307/1928. Acest act normativ a rămas în vigoare, cu unele modificări, până în anul 1937, când a fost adoptată *Legea de organizare și funcționare a Muzeului Militar Național*. Îmbogățirea permanentă cu noi obiecte i-a obligat pe responsabilii din Ministerul de Război să găsească soluții în vederea reorganizării expoziției permanente.

În aceste condiții, în anul 1935 a fost inaugurată o nouă clădire a bibliotecii muzeului și s-a construit o încăpere specială pentru secția de *aviație*, pentru ca în anul 1937 să se constituie secția *intendență*. Din păcate, însă, istoria Muzeului Militar Național s-a aflat sub semnul marilor ghinioane, generate de calamități naturale sau de subiectivismul mutării dintr-o locație în alta. Din cauza descărcărilor electrice, în dimineața zilei de 15 iunie 1938, s-a declanșat un puternic incendiu, în care au ars o mare parte din clădirea centrală și unele colecții deosebit de importante. În aceste condiții, muzeul a fost închis, fiind necesari 19 ani până când instituția a fost pusă, din nou, la dispoziția publicului. În primăvara anului 1939 au început lucrările pentru restaurarea sediului, dar la 9 noiembrie 1940 a avut loc un cutremur de mare intensitate care, la rândul său, a afectat structura de rezistență a clădirilor. Reconstrucția muzeului s-a încheiat la jumătatea anului 1942, în plin război. Consiliul de conducere a hotărât că „nu este oportună aranjarea obiectelor de muzeu, până ce nu se va clarifica situația internațională”. Deoarece evacuarea obiectelor trenea, la 5 mai 1943, Ministerul Apărării Naționale a dat ordin de demolare a clădirilor muzeului, precum și a celorlalte anexe. Oficial, s-a motivat că, în acel loc, urma să se ridice un important complex

reamenajare, fiind redeschis la 3 martie 1975, într-o nouă concepție. Între anii 1984-1985, lucrările de la Centrul civic și actualul Palat al Parlamentului s-au apropiat de locul de dispunere a muzeului, motiv pentru care autoritățile au hotărât mutarea instituției și demolarea clădirilor de pe Dealul Spirii. La sfârșitul anului 1986, muzeul a fost mutat în fosta cazarmă a Regimentului IV Ilfov nr. 21, construită în anul 1898. Clădirile, în care se află dispus și astăzi *Muzeul Militar Național*, sunt pe strada Mircea Vulcănescu nr. 125-127, fostă strada Ștefan Furtună.

Redeschis la 23 octombrie 1988, într-o expunere modernă, pe o suprafață de 22150 metri pătrați, formată din patru clădiri, cu un număr total de nouă etaje și un parc exterior de tehnică (artilerie, blindate, autovehicule, aviație și marină), reprezintă una dintre cele mai moderne și mai mari instituții muzeale din țară.

În anul 2006, în conformitate cu Raportul Comandamentului Logistic Întrunit nr. D.R. 1210 din 29.03.2006 și Rezoluția ministrului Apărării Naționale, *Muzeul Militar Național* a primit denumirea onorifică „Regele Ferdinand I”. *Muzeul Militar Național* se prezintă, atât specialiștilor, cât și publicului, ca o parte a unui fenomen social, capabil de acțiune nu numai în sfera conservării culturii militare, ci și ca generator de cunoștințe influențând, de o factură pozitivă, dezvoltarea și explicarea fenomenului militar.

Împlinirea a 100 de ani de la înființarea Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I” a fost sărbătorită și prin lansarea de către BNR a unei monede de 10 lei, din argint, aniversară. *Romfilatelia* a lansat, pe data de 14 iulie 2023, o emisiune specială de mărci poștale intitulată „Ziua Mărcii Poștale Românești” (LP #2425), compusă din patru timbre (48 x 33 mm), creată de George Ursachi. În plus, emisiunea este completată de două FDC-uri (241 de seturi) și un album filatelic (268 de exemplare), care include un bloc filatelic special format din cele patru timbre nedantelate ale acestei emisiuni, alături de un bloc filatelic aniversar introdus în circulație cu ocazia împlinirii a 80 de ani de la prima Expoziție Filatelică Română.

Sărbătorită așa cum trebuie, ziua aniversară a Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I” ne-a adus în atenție sacrificiul înaintașilor în apărarea fruntariilor țării noastre și pregătirea necesară continuă de care este nevoie. Cu onor și mândrie, simțim că aparținem acestei țări și acestui popor viteaz și mândru, că avem ce apăra, de la minunile naturii, la cele arhitecturale, spirituale și umane. **Vivat Armata Română!**

Surse: wikipedia.org; basilica.ro; presamil.ro; juridice.ro; bnr.ro; historia.ro; muzeulmilitar.ro; asociatiaferdinand.com

arhitectonic, care ar fi trebuit să cuprindă și Muzeul Militar Național. În fapt, se pare că adevărata cauză a demolării trebuie căutată în intenția germanilor de a lichida tot ce amintea de Primul Război Mondial și putea întreține o atmosferă antigermană.

La 15 septembrie 1950 s-a dat în folosința muzeului clădirea Societății sportive *Înainte* de pe Calea Șerban-Vodă nr. 213-217 și s-a încercat reorganizarea instituției conform orientărilor politice din acea vreme. Din păcate, nu s-a reușit închegarea unui muzeu, motiv pentru care, la 12 octombrie 1955, autoritățile de la București au atribuit un sediu provizoriu în fosta clădire a Ștabulului domnesc al lui Alexandru Ioan Cuza de pe bulevardul N. Bălcescu nr. 5-7.

Reorganizat conform ideologiei comuniste, muzeul s-a redeschis la 9 mai 1957 sub titulatura de *Muzeul Militar Central*. La scurt timp, însă, muzeul a fost mutat din nou, de data aceasta în clădirile fostei *Școli de Infanterie și Cavalerie* din București situată pe Dealul Spirii, mai exact pe strada Izvor nr. 137.

În anul 1972, muzeul a fost închis pentru

